Verzoektaken Bodem

Maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, de energietransitie, maar ook de achteruitgang in kwaliteit (organische stofgehalten, verdroging, vernatting, bodemleven) van de landbouwgronden in onze regio, kunnen voor inhoudelijke verschuivingen in de aanpak van bodembeheer door gemeenten zorgen. Daarbij gaat het om een evenwicht zoeken tussen beschermen enerzijds en benutten van bodem en ondergrond anderzijds. Dit vraagt om specifieke kennis van de bodem en ondergrond, uitgaande van het natuurlijke bodem- en watersysteem, inclusief haar potenties en kwetsbaarheden. De OMWB voert in 2021 een impactanalyse uit om te bepalen in hoeverre naast de traditionele, aan de chemische kwaliteit van de bodem gerelateerde VTH- en verzoektaken, ook aanvullende verzoektaken kunnen worden aangeboden die gemeenten ondersteunen om te komen tot integrale en duurzame keuzes.

We constateren dat er bij een afnemend aantal deelnemers voldoende bodemkennis is. Voor de basistaken zorgt de OMWB dat die goed geborgd worden binnen onze organisatie. De deelnemers moeten zelf afwegen of ze de bodemtaken, die vallen onder de zogenaamde verzoektaken, zelf gaan uitvoeren of bij de OMWB willen beleggen.

Effecten in 2022 en verder:

- Regiobreed verwachten we op basis van de laatste ramingen een toename van 4800 uren (ordegrootte) voor de uitvoering van de basistaken vanuit de overdracht van taken van provincie naar de huidige niet-bevoegd gezag gemeenten. De toename van uren in het werkprogramma wordt met de individuele gemeenten besproken.
- Gemeenten bepalen of zij de bodemtaken voor wat betreft de niet-basistaken zelf uitvoeren of dat zij deze verzoektaak bij de OMWB beleggen in hun werkprogramma's. In welke mate gemeenten door het Rijk gecompenseerd worden, is nog niet bekend.

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

De laatste jaren is de aanwezigheid van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) een urgent thema, bijvoorbeeld vanwege PFAS in grond en emissies van Gen-X bij Chemours/DuPont in Dordrecht. De aanwezigheid van ZZS en potentiële ZZS speelt breed: in afvalstromen, lucht, water en bodem. Deze stoffen zijn geclassificeerd als de gevaarlijkste stoffen voor mens en milieu vanwege carcinogene, mutagene en reprotoxische eigenschappen. Het beleid rondom zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en potentiële ZZS is er dan ook op gericht om een voortschrijdende vermindering van de belasting voor de leefomgeving te realiseren en een aantal van deze stoffen uiteindelijk volledig uit te bannen. Bedrijven zijn eraan gehouden te blijven streven naar vermindering van toepassing en emissies van deze stoffen, op basis van de minimalisatieverplichting uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Zij moeten vijfjaarlijks rapporteren over hun voortgang daarbij.

De aanpak van zeer zorgwekkende stoffen richt zich op voorkomen van gezondheids- en omgevingseffecten op de lange termijn. De drie Brabantse omgevingsdiensten zijn in opdracht van de provincie momenteel bezig met het vormen van een beeld over emissies van ZZS in Brabant, door middel van een inventarisatie bij de bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag. Vanwege de aanwezigheid van grote in-

dustrie in Midden-West Brabant is de OMWB hiervan trekker. Dit project wordt in het eerste kwartaal van 2021 afgerond en kan effect hebben voor 2022 wanneer vergunningen op basis van de ingewonnen informatie geactualiseerd moeten worden. De informatie wordt bovendien toegevoegd aan het bedrijvenbestand Squit 2020 ten behoeve van onze dataopbouw.

Bij de uitvraag van ZZS wordt nauw samengewerkt met andere overheden: omgevingsdiensten, waterbeheerders, provincies en het Rijk. Dit is met name nodig op het thema van ZZS in afvalstoffen. Hier is enerzijds te weinig zicht op en anderzijds zijn er ZZS die slecht afbreekbaar zijn en die afvalverwerkers niet uit het afval krijgen of weer emitteren. Er wordt actief meegewerkt aan het ontwikkelen van (landelijk) beleid op dit vlak, mede ook door onze specifieke ervaringen met afvalverwerker ATM.

Begin 2021 worden de gemeenten in het werkgebied van de OMWB geïnformeerd over hun verantwoordelijkheden om invulling te geven aan de minimalisatieverplichting voor ZZS bij vergunningplichtige bedrijven, net zoals bij de provinciale bedrijven. In de loop van 2021 en voor 2022 moet daarom rekening worden gehouden met ZZS-inventarisaties voor gemeenten, zoals deze ook werden uitgevoerd voor de provincie. Wanneer de animo bij de gemeenten groot is om de OMWB dit te laten doen, dan moet rekening worden gehouden

met een project van zeker 1000 uur. Er moet hiervoor ook nog een specifiek plan van aanpak worden ontwikkeld. De bedoeling is om dit samen met de andere Brabantse omgevingsdiensten te doen of in ODNL-verband.

Daarnaast is ZZS binnen VTH niet eerder een specifiek thema geweest. Het vergroten van de kennis van ZZS bij onze VTH-medewerkers (ook voor gemeentelijke taken) is een belangrijke stap om ZZS te borgen in onze taakuitvoering. Maar ook in de risicoanalyse bij de herijking van het Regionaal Kader moet ZZS een plaats krijgen. Zo kunnen we bijvoorbeeld inzoomen op branches die een hoog risico hebben door middel van projectmatig/themagericht toezicht.

De OMWB werkt in 2021 samen met het Rijk en enkele OD's verder aan een landelijk Draaiboek incidentmanagement, met te nemen stappen en best practices voor bronopsporing en ketenonderzoek naar verspreiding van ZZS via lucht- en wateremissies, afvalstoffen en grond/baggerverzet. Op deze manier is de OMWB in 2022 beter voorbereid op incidenten met nieuwe ZZS, zoals bij PFAS, die zich ongetwijfeld in de toekomst zullen voordoen.

Effecten in 2022 en verder:

- De effecten van het project ZZS zijn pas in beeld als het provinciale project is afgerond in 2021. Er kan sprake zijn van toename in uren als vergunningen geactualiseerd moeten worden.
- In 2021 gaan we ZZS bij VTH beter opnemen en daarmee vergroten we de kennis van ZZS bij onze VTH-medewerkers (gedekt uit opleidingsbudget).
- In 2022 zal een inventarisatie van ZZS bij vergunningplichtige bedrijven onder gemeentelijk bevoegd gezag worden uitgevoerd. Daarna zal actualisatie van vergunningen wellicht nodig zijn.
- Op basis van de beschikbare informatie lijkt het ons raadzaam om toezicht op ZZS op een projectmatige wijze te organiseren en niet op te nemen in het reguliere toezicht. Het projectmatige toezicht kan leiden tot herprioritering/verschuiving van taken of een toename van taken in het werkprogramma of de provinciale opdracht. Hierover gaat de OMWB met de deelnemers in gesprek.